

Eesti liikus eelmisel aastal ettevõtete ülevõtmistehingute trendis vastuoolu

Kui maailmas oli mullu kiire ettevõtete ülevõtmis- ja ühinemistehingute aasta, siis Baltimaades valitses tehinguvaesus. Miks?

Romet Kreek
romet.kreek@arileht.ee

Võrreldes 2014. aastaga suurenes ettevõtete üleilmne ülevõtmistehingute maht mullu 56% ehk 3,9 triljonile eurole. Agentuuride märgatud tehinguid tehti 17 485.

Ent Baltimaad liikusid üleilmse trendiga vastuoolu: aastaga vähenes tehingute maht 46% ehk 558 miljoni euroni. Arvesse lähevad ainult tehingud, mille summa on avalikustatud. Baltimaades aga kipub avalikustamine kahjuks olema pigem erand kui reegel. Tehinguid mullu Eestis siiski tehti, ent nende arv vähenes 19% ehk 48 tehinguni. Kokkuvõttes oli Eesti osa Baltimaades tehtud ettevõtete ülevõtmis- ja ühinemistehingutes siiski kaduvväike – kõigest 5%, selgub täna avaldatud Raidla Ellexi ja Merger Marketi koostöös valminud Baltimaade ühinemis- ja ülevõtmisuuringu. Kokku on Ellexil infot umbes 110 mullu Eestis sõlmitud tehingu kohta.

Baltimaade 12 suurema tehingu seas on ainult üks, mil-

le puhul ülevõetav ettevõtte on Eestis: Elering ostis Gazpromilt 20 miljoni euro eest 37% osaluse ettevõttes EG Võrguteenus. Baltimaade kõik kolm üle saja miljoni eurost suurte tehingut tehti Lätis, neist ühe puhul oli ostjaks Eesti ettevõtte. Nimelt ostis Graanul Invest 104 miljoni euro eest Rootsi omanikelt Läti suurima pelletitootja Latgrani.

Miks Eestis siis tehingute ni ei jõuta?

„Põhjusi maksab otsida seal, et mõni inimene arvab, et Eesti majanduses on vaja vaid peenhäälestamist, teise arvates on vaja struktuuraalseid reforme,” selgitas Raidla Ellexi ülevõtmistehingute üksuse eest vastutav vandeadvokaat Sven Papp Eesti mullust tehinguvaesust.

Kui piltlikult kirjeldada, siis meenutab olukord seika raamatust „Alice Imedemaal”, kus Alice küsib kassi käest, kumb tee valida. Kass selgitab, et see sõltub sellest, kuhu tahad välja jõuda. Alice vastab, et tal on ükskõik, kuhu ta välja jõuab. Kass ütleb, et siis ei ole tähtis, kuhupoole lähed.

Venemaa ja Soome mõju

Eesti teadus- ja arenduskulud on praegu ligi 100 miljoni eurot väiksemad kui kolm aastat tagasi, tööstustoodangu eksport on kolm viimast kvartalit vähenenud, ettevõtete uute toodete ja teenus-

te müügitulu on väiksem kui neli aastat tagasi, investeringud teadus- ja arendustegevusse on viis kvartalit järjest vähenenud, selgus majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi 2016. aasta uuringust. Töökohati kaob rohkem, kui neid luuakse.

„Need näitajad räägivad Eesti majanduskeskkonnast,” sõnas Papp. „Ega hästi ei mõju ka olukord Venemaal.” „Eestit on negatiivselt mõjutanud ka Soome turu kehv olukord,” nentis Ellexi partner Raino Paron.

„Kõige dramaatilisem on see, et eelmisel aastal on Baltikumi investeeritud summadest vaid 5% tulnud Eestisse. See on karm tõde,” hindas Papp. Juba 2013. aastal hakkasid suured välisfirmad Eestist välja tõmbuma. Mõju avaldasid Venemaa ja Ukraina sündmused, kuid eelkõige sai välisette-

Pressiteadete edastamine

Meediamonitooring

Mediaanalüüsid

võtjatele selgeks, et Eesti turg on väga väike. Väliskapital ei näe siin perspektiivi.

Dramaatiline on, et eelmisel aastal on Baltimaadesse investeeritud summadest vaid 5% tulnud Eestisse.

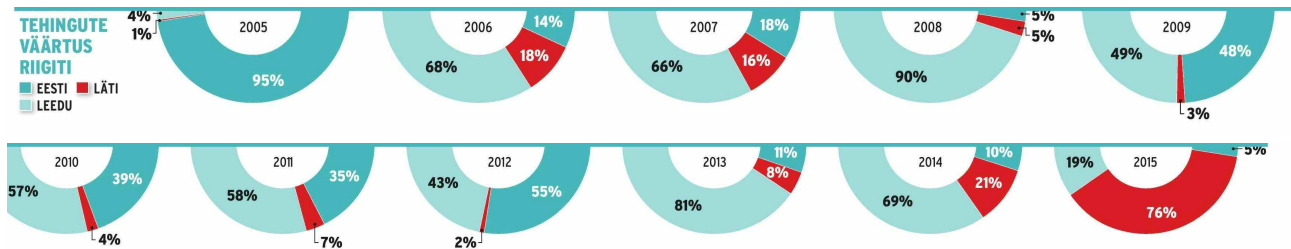
„See annab rahvuslikule kapitalile võimaluse, kuid pigem võiks rahvuslik kapital investeerida millessegi uude, selle asemel et osta välismaiste ette-

võtete mahajäävat vara,“ arutles Papp.

„Eesti pilt on kehv kahel peamisel põhjusel: üldine majandusaktiivsus on võrreldes lõunanaabritega madalam ning ettevõtjate ja investoreite kindlustunne on kehvem,“ sõnas Redgate Capitali vanempartner Veikko Maripuu. „See omakorda on suures kontrastis tarbijate kindlustundega, mis Eestis on küllaltki kõrge.

Sellest on saanud hoogu kinnisvarasektor, kus aktiivsus on üsna kõrge.“

Maripuu loodab, et tehinguaktiivsust hakkavad suurendama erakapitalifondid. „Eesti on struktuursete muutuste teel. Kiire palkade tõus sunnib järjest enam suure töäjookuluga tööstust koomale tõmbama,“ sõnas ta. „Siin on oluline uute tehnoloogiate kasutuselevõtu soodustamine.“

Suurte tehingute poolt ei paistnud Eesti 2015. aastal silma

TEHINGU SUMMA (MLN EUROT)	ÜLEVÕETAV ETTEVÕTE	RIIK	OSTJA	RIIK
199	Ventspils nafta (43,25% osalus)	Latvia	Euromin	Switzerland
107	Liepājas metalurģs	Latvia	KVV Group	Ukraine
104	Latgran	Latvia	Graanul Invest	Latvia
66	PZU Lietuva (99,88% osalus)	Lithuania	Gjensidige Forsikring	Norway
20	EG Vörguteenus	Latvia	Elering	Latvia
10	Eco Baltia	Latvia	EBRD	United Kingdom
10	Baltnetos komunikacijas	Lithuania	ATEA Baltic	Norway
7	Finasta Bank, Finasta FMI	Lithuania	Šiaulių bankas	Lithuania
7	Freor LT	Lithuania	Accession Mezzanine Capital III	Latvia
6	Trafi	Lithuania	EBRD, Octopus Investments	United Kingdom
6	JPD	Latvia	ITAB Shop Concept	Sweden
6	BIOK Laboratorija (42,5% osalus)	Lithuania	Kosmetikos Laboratorija	Lithuania

Allikas: Ellex; graafika: Maret Määr

Eestis oodatakse tänavu veel mitut suurtehingut

Toomas Prangli

juhtivpartner, Sorainen Eesti M&A valdkonna juht

Tehingute mahu languse Eestis ja teistes Baltimaades tingis eelmisel aastal eelkõige esimese poolaasta vähenenud tehingute aktiivsus. Teisel poolaastal olid Eesti M&A nõustajate tiimid üldjuhul piisavalt hõivatud. Suurte tehingute tsüklikilisust on aasta lõikes raske hinnata, sest nende ettevalmistus võtab aega. Näiteks sõlmisid meie kliendid 2014. aasta lõpus palju tehinguid ning Soraineni meeskond oli eelmise aasta alguses hõivatud nende tehingute lõpuleviimise ja uute ettevalmistamisega.

Loodetavasti kujuneb käesoleva aasta Eesti M&A turul huvitavaks. Oluliselt on kasvanud era- ja kapitali fondide aktiivsus. M&A kõrval on üks äri kasvu mootorit ka raha kaasamine börsi kau-

du (IPO-d). Juba aastaid on Eestis olnud tõeline IPO põud, mis nüüd on murdumas. LHV on oma IPO plaanist juba teatanud ja loodetavasti tuleb lisa.

Kristjan Kõrgmaa

EY tehingunõustamise juhtivkonsultant

Eelmise aasta lõpus ja käesoleva aasta alguses on Eestis olnud keskmisest märgatavalt suurem tehinguaktiivsus. Toimunud on mitu olulist suurtehingut (Adven, Eesti Gaas, Starman). Sel aastal toimub Eestis tõenäoliselt veel üks-kaks suurtehingut ja üldine tehinguaktiivsus püsib positiivse globaalse fooni najal keskmisest kõrgem. Aktiivsemad sektorid oluliselt ei muutunud: kõige tõenäolisemalt on Eestis tehingute mahu poolest aktiivsemad energia ja kommunaalteenuste sektor ning tehnoloogiasektor.